

Nr 417.

Av herr Arrhén, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1950/51 till avlöningar vid de allmänna läroverken m. m.

På s. 26 i Kungl. Maj:ts proposition nr 154 gives en redogörelse för nu utgående arvodesbelopp till bibliotekarier vid de allmänna läroverken. Skolöverstyrelsen har för sin del i årets petita föreslagit en höjning av dessa arvoden med 40 procent. Det nuvarande arvodet motsvarar nämligen en ersättning för högkvalificerat arbete med 2—3 kronor i timmen. Statskontoret har i så måtto erkänt skolöverstyrelsens erinran om svårigheten att under nu gällande villkor erhålla för bibliotekariebefattningarna lämpliga och kompetenta innehavare men vill icke sträcka sig längre än till en mindre höjning av arvodena, förslagsvis med 25 procent.

Departementschefen har (prop. nr 154, s. 33 f.) förklarat sig ha för avsikt att »inom kort utverka Kungl. Maj:ts bemyndigande att föranstalta om en särskild utredning rörande vissa organisatoriska och pedagogiska frågor i samband med en blivande lönegradsundersökning rörande läroverkslärarna genom 1949 års tjänsteförteckningskommitté. Då bl.a. även frågorna om — — — de vid läroverken förekommande särskilda arvodena, t.ex. till bibliotekarier — — — komma att beröras av nämnda utredning, torde de framställningar i dessa hänseenden, som i det föregående anmälts, icke nu böra föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd».

Departementschefen förklarar sig därför anse, att »delposten till arvoden åt bibliotekarier bör utgå från nuvarande arvodesgrunder» (s. 35). Den besparing, som därmed göres, blir 63 000 kronor i jämförelse med skolöverstyrelsens förslag till höjning samt i jämförelse med statskontorets motsvarande förslag 30 750 kronor.

I trots av departementschefens hänvisning till att han har för avsikt att företaga en utredning om bl.a. även bibliotekariernas arvodesfråga, förefaller åtgärden att i detta fall vägra t.o.m. den blygsamma arvodeshöjning, som statskontoret tillstyrkt, betänklig. Det gäller här en partiell förstärkning inom den nu arbetande skolans ram, och det kan icke undgå att göra ett dåligt intryck bland allmänhet och berörda yrkeskategorier att så modesta önskemål avvisas samtidigt som en diskussion om nya skolformer pågår, vilken icke undflyr de stora utgiftsökningarna. Resultatet blir, som skolöverstyrelsen erinrat om och statskontoret bestyrkt, att rekryteringen försvåras, särskilt med hänsyn till den av Kungl. Maj:t tidigare beslutade höjningen av arvodena för s.k. övertimmar.

Då de arvoden, som för närvarande utgå till bibliotekarier vid allmänna läroverk och likställda skolor, fastställdes av 1939 års riksdag, innebar beslutet en höjning av arvodena med 20 %. I sina petita till denna riksdag hade skolöverstyrelsen föreslagit en höjning av arvodena med omkring 50 %, medan Kungl. Maj:t i proposition till riksdagen begränsade sig till 25 %. Den av riksdagen beviljade höjningen av arvodena innebar icke en tillfredsställande förbättring ens efter dåtida förhållanden. Under den tid, som förflutit sedan dess, ha dessutom levnadsomkostnaderna avsevärt stigit, vilket också haft till följd, att lönerna för det stora flertalet statliga befattningshavare räknats upp. Skolöverstyrelsen föreslog också i sina petita till 1948 års riksdag en höjning av arvodena med 40 %, vilket dock icke ledde till någon Kungl. Maj:ts åtgärd. På grund av ovan berörda försämring av penningvärdet framstå de nuvarande arvodena som helt otillräckliga.

Det måste vidare starkt understrykas, att det numera ställes helt andra krav på skolbibliotekarierna än för endast ett decennium sedan, ett förhållande, som sammanhänger med att biblioteksväsendet i vårt land under senare år starkt utvecklats och att skolbibliotekens pedagogiska betydelse blivit alltmer erkänd. En skolbibliotekaries arbetsuppgift innefattar sålunda icke enbart katalogisering, utlåning av böcker och liknande rutinarbete utan även och framför allt personlig vägledning och upplysningsverksamhet.

Det är också påtagligt att den utveckling mot tillämpande av mera moderna undervisningsmetoder, som torde vara att vänta inom läroverken, förutsätter en betydande utökning av bibliotekens bokbestånd och av bibliotekariernas arbete. Det kan icke heller antagas att ett beslut om arvodenas höjning med föreslagna belopp nu skulle föregripa den av departementschefen anmälda utredningen. Arvodena äro nu så små att även de föreslagna justeringarna hålla sig i underkant.

Under återopande av det här anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta antingen en höjning med 50 % av de nuvarande arvodena för bibliotekarier vid högre allmänna läroverk och likställda läroanstalter eller alternativt

att skolöverstyrelsens eller i sista hand statskontorets förslag till höjning av nu utgående arvoden måtte godtagas.

Stockholm den 29 mars 1950.

Erik Ahrrén.